

Europa- uitvoeringsstrategie 2024-2028

Opsterlân yn Europa

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Europese prioriteiten	3
Doelstellingen.....	4
Strategische Samenwerkingsverbanden.....	4
VNG en VFG.....	4
Provincie Fryslân	5
P10	5
Rural Pact.....	6
Kenniscentrum Europa Decentraal	6
Europa Pact Fryslân	6
SNN	6
ICLEI	6
Onze inzet.....	7
Fondsen en subsidies	7
Bestuurlijke waarborging.....	7
Kennis in de organisatie.....	8
SDG's	8

Inleiding

Als gemeente Opsterland worden we steeds meer beïnvloed door Europese wet- en regelgeving, waarvan ongeveer 70% direct impact heeft op ons gemeentelijk beleid. Daarnaast zijn er diverse Europese fondsen en netwerken beschikbaar die onze maatschappelijke doelstellingen kunnen ondersteunen. Naar aanleiding van het coalitieakkoord hebben we besloten om actief betrokken te zijn bij Europa om zo onze ambities te realiseren en de lokale gemeenschap te versterken.

Tot nu toe hadden we als gemeente geen specifieke Europa-uitvoeringsstrategie. Echter, gezien onze ambities in het coalitieakkoord en de toenemende Europeanisering en invloed van Europese beleidskaders op ons werk, hebben we gemeend dat het noodzakelijk is om deze uitvoeringsstrategie op te stellen. Opsterland is immers onderdeel van Europa.

In deze uitvoeringsstrategie beschrijven we wat we momenteel doen op het gebied van Europa en hoe we dit in de toekomst verder willen vormgeven en doorzetten. Door Europa te verankeren in onze organisatie, kunnen we effectiever inspelen op Europese kansen en onze impact op de lange termijn vergroten.

Europese prioriteiten

Om de 5 jaar bepalen de EU-leiders de politieke prioriteiten van de EU voor de toekomst. Het gaat om de grote lijn en de richting waar Europa zich naar toe moet ontwikkelen. De uitwerking en vertaling naar concrete beleidsvoorstellen door de Europese Commissie komt daarna. Onlangs heeft de Europese Raad de prioriteiten voor de komende 5 jaar bekendgemaakt.¹

Figuur 1. Prioriteiten EU

¹ [Prioriteiten Europese Unie 2024-2029](#)

Doelstellingen

We hebben enkele doelstellingen opgesteld in deze uitvoeringsstrategie. Deze doelstellingen leiden niet tot verandering in de formatie, maar kunnen ondersteunend zijn voor onze werkzaamheden en helpen ons om beter gebruik te maken van de kansen die er liggen.

- **Interne kennis vergroten:** Verhogen van expertise binnen de organisatie door trainingen en kennisdeling.
- **Samenwerking met partners verbeteren:** Effectiever samenwerken met externe partners om optimaal gebruik te maken van beschikbare kansen.
- **Actieve beleidsbeïnvloeding:** Betrokken blijven bij het beïnvloeden van Europees beleid dat relevant is voor onze gemeente.
- **Alertheid op Europese subsidies:** Verhogen van de aandacht voor en het benutten van Europese subsidiekansen.

Strategische Samenwerkingsverbanden

VNG en VFG

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft een Commissie Europa en Internationaal, die de belangen van Nederlandse gemeenten in Europa vertegenwoordigt. Bestuurlijk heeft Opsterland een lange tijd deel uitgemaakt van deze commissie. Vanuit deze commissie zijn de bestuurders onderdeel van het Comité van de Regio's, een adviesorgaan waar lokale en regionale overheden hun stem laten horen in het besluitvormingsproces van de Europese Unie.

De VNG publiceert jaarlijks een agenda voor hun inzet op het gebied van Europa. Een korte samenvatting hiervan wordt jaarlijks met de raad gedeeld. In de agenda voor het jaar 2024 kijkt de VNG naar de kansen rondom de Europese verkiezingen en de installatie van een nieuwe Europese Commissie. De volgende onderwerpen beschouwt de VNG als belangrijk voor gemeenten in het komende jaar.²

Figuur 2. Belangrijke onderwerpen volgens de VNG

In Fries verband bestaat er vanuit de Vereniging van Friese Gemeenten de commissie Europa en Internationaal, waar vanuit elke Friese gemeente een bestuurder is

² [Europese agenda VNG 2024](#)

vertegenwoordigd met de portefeuille Europa/internationaal. Opsterland is op dit moment voorzitter van deze commissie. Het oprichten van dit gremium heeft ertoe geleid dat alle Friese gemeenten een bestuurder hebben moeten aanwijzen die verantwoordelijk is voor het onderwerp Europa. Dit heeft het Europabewustzijn in de provincie verhoogd. Ook zien we dat steeds meer gemeenten een beleidsambtenaar Europa hebben.

Provincie Fryslân

De gemeente Opsterland onderhoudt goede contacten met de provincie Fryslân. De provincie heeft een beleidsbrief Europa en Duitsland 2024-2030 vastgesteld. Wij hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om hierin mee te denken en onze input te leveren, zodat de onderwerpen die voor onze gemeente belangrijk zijn worden meegenomen in de beleidsbrief. De beleidsbrief zal worden gedeeld met de raad.

P10

De P10 is een samenwerkingsverband van 32 plattelandsgemeenten met vergelijkbare grootte en problematiek. Binnen de werkgroep Europa van de P10, waarin de gemeente Opsterland bestuurlijk en ambtelijk vertegenwoordigd is, bereiden we de lobby op Europese thema's voor. We bespreken hoe we de P10 en haar problematiek bekender kunnen maken in Brussel, bijvoorbeeld door deelname aan de European Week of Regions and Cities. Bovendien nemen we als P10 deel aan Europese projecten zoals GRANULAR, een project dat tot doel heeft nieuwe datasets, instrumenten en methoden te genereren om plattelandsgebieden beter te begrijpen. De P10 heeft sinds kort ook een Europastrategie om haar positie in Europa te versterken en te waarborgen binnen de P10.³

Figuur 3. Europastrategie P10

³ [EuropastrategieP10.pdf](#)

Rural Pact

In 2021 lanceerde de Europese Commissie het Rural Pact als onderdeel van haar langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU. Dit pact biedt een raamwerk voor samenwerking tussen overheden, het bedrijfsleven, de academische wereld en inwoners op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau. Als gemeente Opsterland zijn we onderdeel van deze samenwerking om plattelandsgebieden te versterken. We zijn actief aangehaakt bij dit Pact en betrokken bij de ontwikkeling van de Nederlandse tak.⁴

Kenniscentrum Europa Decentraal

Het Kenniscentrum Europa Decentraal biedt gratis ondersteuning aan decentrale en rijksoverheden bij vragen over het recht en beleid van de Europese Unie, vaak met betrekking tot aanbesteding en staatssteun. Het kenniscentrum is een waardevolle bron van informatie en advies voor onze gemeente. We willen dit graag meer onder de aandacht brengen binnen onze organisatie en stimuleren dat er meer gebruik van wordt gemaakt. Het vergaren van actuele kennis en advies via het Kenniscentrum kan ons helpen effectiever te opereren binnen de Europese context en optimaal te profiteren van beschikbare EU-middelen en -mogelijkheden.⁵

Europa Pact Fryslân

Het Europa Pact Fryslân (EPF) is een samenwerkingsplatform van de provincie Fryslân, Friese gemeenten en kennisinstellingen. Het EPF ondersteunt haar partners en dus Opsterland met het verder ontwikkelen van (potentiële) Europese projecten. We zijn bestuurlijk vertegenwoordigd in de stuurgroep, die toezicht houdt op de voortgang en bereikte resultaten van het EPF. Ambtelijk zijn we vertegenwoordigd in de aanjaaggroep, die zich bezighoudt met het aanjagen, aanhaken en adviseren van de deelnemende partijen, het uitvoeringsteam en de stuurgroep. Tweemaal per jaar komt het Europa Netwerk Fryslân samen, waar van elke Friese gemeente ambtelijke vertegenwoordiging aanwezig is om kennis en kunde met elkaar te delen op het gebied van Europa.⁶

Het EPF organiseert meerdere keren per jaar EuropeReady kennissessies om inzicht te geven in wat Europese programma's en fondsen beogen en te bieden hebben. Deelname aan deze sessies is gratis. We moedigen medewerkers van onze gemeente aan om deel te nemen aan deze sessies om de kennis binnen onze organisatie te vergroten.

SNN

Het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) komt op voor de belangen van Noord-Nederland in Nederland en Europa. Ze lobbyen in Brussel bijvoorbeeld voor de beïnvloeding en de totstandkoming van het regionale- en landbouwbeleid. Het SNN verzorgt ook de uitvoering van verschillende Europese subsidieprogramma's, zoals het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Just Transition Fund (JTF) en het Europese programma voor plattelandontwikkeling (GLB-NSP). Daarnaast behandelen ze ook de aanvragen voor de LEADER-subsidies.⁷

ICLEI

Sinds juli 2024 is de gemeente Opsterland aangesloten bij het stedennetwerk ICLEI. Een netwerk van Europese en internationale lokale overheden en organisaties die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling. Het netwerk geeft ons toegang tot een breed scala aan

⁴ [Rural Pact Community Platform](#)

⁵ [Kenniscentrum Europa decentraal](#)

⁶ [EuropaPact Fryslân](#)

⁷ [Het SNN en Europese subsidieprogramma's](#)

middelen, kennis en netwerkmogelijkheden die kunnen bijdragen aan de duurzame initiatieven binnen onze gemeente. Doormiddel van een voucher van het EuropaPact Fryslân kunnen we de eerste twee jaar kosteloos deelnemen aan het stedennetwerk. Na elk jaar zal er geëvalueerd worden of de deelname moet worden voortgezet.⁸

Onze inzet

Fondsen en subsidies

Europese fondsen en subsidies bieden ons waardevolle mogelijkheden om lokale projecten te financieren en onze maatschappelijke doelstellingen te realiseren. De gemeente Opsterland heeft bijvoorbeeld Europees subsidiegeld (Europees Sociaal Fonds) gekregen om mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie aan het werk te helpen door middel van begeleiding. Daarnaast is het Polderhoofdkanaal opengesteld met behulp van Europees geld. We vallen momenteel binnen het LEADER-aanvraaggebied, wat ons en andere partijen in onze gemeente de kans biedt om subsidie te krijgen voor projecten die bijdragen aan het versterken en ontwikkelen van de lokale leefbaarheid en de economie.

Dat er nog meer kansen liggen voor Opsterland is duidelijk. Ten opzichte van grotere gemeenten hebben we echter te maken met een beperkte capaciteit voor het aanvragen en beheren van fondsen en subsidies. Om hier beter op in te spelen, hebben we onlangs een subsidiecoördinator aangetrokken die ons ondersteunt bij het signaleren en aanvragen van subsidies. Daarnaast blijven we actief zoeken naar efficiënte manieren om deze middelen te benutten, zoals door samenwerkingen met andere gemeenten en partners te versterken en gebruik te maken van beschikbare netwerken en expertise. We hechten er bovendien veel waarde aan om al vroeg in het beleids- en projectontwikkelingsproces na te denken over mogelijke subsidiemogelijkheden.

Bestuurlijke waarborging

Het gehele college van burgemeester en wethouders hecht veel waarde aan Europese samenwerking en vertegenwoordiging. De bestuurder met de portefeuille Europa heeft een coördinerende rol en houdt het voltallige bestuur op de hoogte van de werkzaamheden en ontwikkelingen. Op deze manier blijft ons bestuur geïnformeerd en betrokken bij Europese ontwikkelingen, ongeacht eventuele veranderingen in de bestuurlijke vertegenwoordiging.

Eens per jaar organiseert de Europese Commissie in samenwerking met het Comité van de Regio's de European Week of Regions and Cities, een belangrijk platform waar gemeenschappelijke uitdagingen voor Europese regio's en steden worden besproken door diverse sprekers en deelnemers. Het hele college heeft de afgelopen jaren actief deelgenomen aan dit evenement. We willen dit blijven doen om gezamenlijk onze kennis over Europese onderwerpen te vergroten en ons netwerk verder uit te bouwen.

Momenteel zijn we via een van onze bestuurders vertegenwoordigd in het Comité van de Regio's, wat veel kennis en een groot netwerk met zich meebrengt. In begin 2025 loopt de mandaatsperiode af, wat betekent dat onze bestuurder niet meer vertegenwoordigd zal zijn in dit gremium. Een van de doelstellingen binnen de P10 is om via onze P10-bestuurders vertegenwoordigd te zijn in Europa. Hierdoor blijft onze gemeente vertegenwoordigd in Brussel, zelfs wanneer er geen directe vertegenwoordiging van Opsterland meer is. Daarnaast is een van de Gedeputeerden van de provincie Fryslân lid van het Comité van de Regio's, waardoor de lijnen richting Brussel kort blijven.

⁸ [ICLEI - Local Governments for Sustainability](#)

Kennis in de organisatie

Om effectiever gebruik te maken van de kansen die er liggen is het belangrijk dat we zorgen dat de kennis binnen onze organisatie waarborgen en vergroten. Dit willen we doen door de diensten en netwerkmogelijkheden van onze samenwerkingspartners beter onder de aandacht te brengen. Denk hierbij aan de diensten van Europa Decentraal en de EuropeReady sessies van het EuropaPact Fryslân. Tegelijkertijd streven we ernaar onze posities in de diverse gremia te behouden en te versterken, waar we samenwerken met andere partners aan Europese vraagstukken.

Om onze Europese uitvoeringsstrategie effectief te sturen, is het essentieel dat er altijd een aanspreekpunt is binnen de gemeente. Deze medewerker zal zich beter bekend maken in de organisatie, zodat iedere medewerker weet waar hij heen moet met vragen over Europa. Daarnaast zal deze medewerker actief informatie delen over Europese ontwikkelingen, subsidies en projecten die relevant zijn voor de organisatie. Tegelijkertijd wordt hij of zij gevoed door collega's uit verschillende afdelingen. Ons doel is dat deze werkwijze onderdeel wordt van een structurele manier van werken binnen de organisatie. Hierdoor zorgen we ervoor dat Europa niet slechts een apart thema is, maar een integraal onderdeel van hoe we onze ambities en doelstellingen realiseren.

SDG's

De gemeente Opsterland is sinds 2019 een Global Goals gemeente. Dat betekent dat wij ons inzetten voor de 17 mondiale doelstellingen die ontwikkeld zijn voor de Verenigde Naties. De EU zet zich eveneens actief in voor de Sustainable Development Goals en is een leidende mondiale partner voor de SDGs. Daarom is het voor ons belangrijk om nauw samen te werken met Europa. Door gebruik te maken van Europese fondsen, kennis en netwerken, kunnen we onze lokale inspanningen versterken en versnellen. Europese samenwerking biedt ons de middelen en mogelijkheden om innovatieve oplossingen te implementeren en onze impact op de SDG's te vergroten.⁹

Afbeelding 1. SDG's yn it Frysk

⁹ [Sustainable Development Goals](#)